

De voorzitters van de Colleges van Bestuur van de universiteiten
 De voorzitter van het Algemeen Bestuur van NWO
 De voorzitter van het Algemeen Bestuur van de KNAW

Den Haag

Ons kenmerk

1 februari 2007

OWB/AI/2007/694

Onderwerp

De maatschappelijke kwaliteit van onderzoek

De maatschappelijke relevantie van het wetenschappelijk onderzoek en de zichtbaarheid daarvan is een belangrijk thema in het onderzoek- en wetenschapsbeleid. Recent hebben COS, KNAW, NWO, VSNU en QANU het initiatief genomen om de bewustwording over het zichtbaar maken van de maatschappelijke relevantie en methodiekontwikkeling op dit terrein te stimuleren. Met deze brief informeer ik u over mijn ondersteuning van dit initiatief.

Bijna twee jaar geleden bracht de AWT zijn advies uit over de economische betekenis van het universitaire onderzoek (nr. 62, "De waarde van weten", april 2005). Het advies werd opgesteld naar aanleiding van de vraag van de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Economische Zaken naar de wijze waarop meer inzicht is te verkrijgen in de betekenis van het Nederlandse universitaire onderzoek voor de Nederlandse economie, zowel in kwantitatief als kwalitatief opzicht. Het AWT-advies speelt zich af tegen de achtergrond van de behoefte aan een betere zichtbaarheid van de maatschappelijke rol van de universiteiten, die o.a. tot uitdrukking komt bij de valorisatie van universitaire kennis, regionale ontwikkeling en maatschappelijke welvaart. Deze maatschappelijke rol bepaalt voor een groot deel de maatschappelijke waardering van het wetenschappelijk onderzoek in Nederland. Conclusie van het AWT-advies, waarin de Raad het inzichtelijk maken van de economische betekenis van universitair onderzoek van belang acht, is dat er op dit moment geen concreet antwoord is te geven op de vraag hoe groot de (kwantitatieve) betekenis van het universitaire onderzoek is, maar dat met verschillende methodieken (econometrische studies, indicatoren en casestudies) wel meer zicht kan worden verkregen op die betekenis.

Ik ondersteun het belang van een betere zichtbaarheid van de maatschappelijke bijdrage van het universitaire onderzoek, maar ik ben van mening dat die zichtbaarheid zich ook zou moeten richten op het para-universitaire onderzoek van de instituten van NWO en KNAW.

Eén van de aanbevelingen van het AWT-advies richt zich op de betekenis van netwerken en netwerk-ontwikkeling en de rol die onderzoekvisitaties kunnen hebben om die inzichtelijk te maken. In de Kabinetsreactie op het AWT-advies¹ verwijs ik naar de sci_Quest methodiek², die het mogelijk maakt de maatschappelijke oriëntatie van universitaire onderzoeksgroepen in kaart te brengen. Het is uiteraard de vrijheid van de universiteiten –en NWO en KNAW- om een dergelijke methodiek te hanteren, maar ik breng graag de merites van deze methodiek onder uw aandacht. Mijns inziens zou methodiek-ontwikkeling die de maatschappelijke positie van onderzoeksgroepen in beeld brengt –Sci_Quest of een andere methodiek- een goede aanvulling zijn op de toetsing van de maatschappelijke relevantie van het onderzoek, zoals deze op dit moment via de onderzoeksvisitaties plaatsvindt. Inzicht in die maatschappelijke positie kan belangrijk zijn voor reflectie door de onderzoeksgroep zelf over de eigen positie, maar ook als verantwoording naar de diverse maatschappelijke partijen over de besteding van publieke middelen. Dit kan vervolgens leiden tot versterking van het maatschappelijk draagvlak voor het doen van investeringen in onderzoek bij publiek gefinancierde instellingen³. Ik zou u willen vragen hieraan aandacht te besteden.

Hoewel er al langere tijd aandacht is voor het vraagstuk van maatschappelijke relevantie, is verdere methodiekontwikkeling en het gebruik ervan wenselijk om deze maatschappelijke relevantie van de verschillende vakgebieden meer gestructureerd zichtbaar te maken. Daarom ondersteun ik van harte het recente initiatief van COS, KNAW, NWO, VSNU en QANU om de activiteiten op dit gebied te versnellen via een actieprogramma, gericht op het stimuleren van methodiekontwikkeling en het bevorderen van bewustwording. Bijvoorbeeld via het organiseren van nationale seminars om de beschikbare kennis te verspreiden en een internationale conferentie om aan te sluiten op internationale ontwikkelingen van onderzoeksevaluatie. Een website met meer informatie over de verschillende activiteiten is in ontwikkeling⁴. Dat alle deelnemende organisaties zich financieel gecommitteerd hebben aan de uitvoering van dit actieprogramma, waardeer ik als zeer positief. Om het belang ervan te benadrukken heb ook ik financiële ondersteuning aan dit initiatief toegezegd.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Maria J.A. van der Hoeven

¹ Op 5 november 2005 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer gezonden (brief OWB/AI/2005/45555).

² Sci_Quest is een onafhankelijk bureau op het gebied van wetenschaps- en technologiebeleid. De genoemde methodiek is tot stand gekomen met behulp van financiering van de Commissie Overleg Sectorraden (COS). Over de sci_Quest-methodiek en twee daarop gebaseerde pilots is gerapporteerd in de publicatie "Evaluating Research in Context. A method for comprehensive assessment, Jack Spaapen and Huub Dijkstra, COS-publicatie, 2005". Aan een tweede druk wordt gewerkt.

³ Zo blijkt uit een studie van de Europese Commissie (Eurobarometer 2005) dat Nederlanders minder dan inwoners van andere landen geneigd zijn te zeggen dat de overheid geld moet uitgeven voor wetenschappelijk onderzoek als dat ten koste gaat van andere overheidsuitgaven.

⁴ www.ERIC-project.nl